

106610 - نمی دانسته کار کردن در بانک [ربوی] حرام است

سوال

من نمی دانستم کار کردن در بانک حرام است، اما الان توبه کرده و از این کار بیرون آمده‌ام. حکم پولی که در مدت اشتغال در بانک به دست آورده‌ام چیست؟ آیا این پول حرام است؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

مادامی که نمی دانستی این کار حرام است و به مجرد دانستن این موضوع از این کار بیرون آمده‌ای لازم نیست این پول را از اموال خارج کنی و اشکالی ندارد از آن استفاده کنی، زیرا الله متعال پس از تبیین حرمت ربا می‌فرماید:

فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ [بقره: ۲۷۵]

(پس هرکس اندرزی از جانب پروردگارش به او رسید و [از رباخواری] دست کشید، آنچه گذشته از آن اوست).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید: از این آیه می‌توان دانست: هر چه انسان پیش از علم به حرمت ربا از این راه به دست آورده برایش حلال است، ولی به شرط آنکه توبه کند و دست از این کار بکشد (تفسیر سورة البقرة: ۳ / ۳۷۷).

علمای کمیسیون دائمی فتوا گفته‌اند:

درباره‌ی مدتی که در بانک کار می‌کردی امیدواریم که الله متعال گناهِش را بر تو ببخشد و [استفاده از] پولی که در این مدت به دست آورده‌ای گناهی برای تو ندارد، چون نسبت به حکم آن آگاهی نداشته‌ای

شیخ عبدالعزیز بن باز، شیخ عبدالرزاق عقیفی، شیخ عبدالله بن غدیان، شیخ عبدالله بن قعود (فتاوی اللجنة الدائمة: ۴۶ / ۸۵).

همچنین گفته‌اند:

«اگر اینطور که شما گفته‌اید باشد، یعنی پس از آگاهی از عدم جواز اشتغال در بانک، این کار را رها کرده‌اید، تملک پولی که برای کار در این چند ماه دریافت کرده‌اید اشکالی ندارد و لازم نیست آن را صدقه بدهید و همان توبه کافی است - الله متعال ما و شما را ببخشد - زیرا می‌فرماید: وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى

اللَّهِ (و الله داد و ستد را حلال و ربا را حرام گردانیده است. پس هر که اندرزی از جانب پروردگارش به او رسید و [از رباخواری] باز ایستاد، آنچه گذشته از آن اوست، و کارش به الله واگذار می شود)».

شیخ عبدالعزیز بن باز، شیخ عبدالرزاق عفیفی، شیخ عبدالله بن غدیان، شیخ عبدالله بن قعود (فتاوی اللجنة الدائمة: ۵۰ / ۱۵ - ۵۱).